

Kadınlar erkekleri kiskaniyor (!)

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Mehmet Yılmaz, daha çok uzayacak bildirge tartışmalarında bir ayrıç oluştursun diye 'kiskanmak' konusunda

söz etti. İnsanların genellikle karşı cinsi, eşlerini kiskandığını dile getirdi. 8 Mart'ın dünya kadınlar günü olduğunu anımsayarak ve Yılmaz'ın saptamasından kalkarak bir söz oyununda bulunmak istedim: Türkiye'de kadınlar erkekleri gerçekten de kiskaniyor ve bu hiç de öyle şaka götürecek bir şey değil.

Eğer kadınlar nüfusun yarısını meydana getiriyor, fakat düzenin hiçbir veriminden bu oranla koşut pay alamıyorsa o toplum bir erkek toplumdur ve kadınlar, kiskanmasalar bile erkeklere imrenirler. Ne var ki sorun imrenmenin ötesindedir; var olan düzenin değiştirilmesi için gerekli adımların atılmasındadır.

Böyle bir gelişmenin olanaklarını tartışmadan önce bazı sayısal göstergelere bakmak gerekiyor...

Güneydoğu Anadolu'da her on kadından yedisi okuma - yazma bilmiyor. 1995 yılında yapılan bir araştırmaya göre ülkenin bütününde ise her dört kadından birisi aynı konumda.

Bu eşitsizlik, bu ikincillik, daha gelişmişlik düzeylerinde de değişmiyor. Üst düzey yöneticilerin yalnızca % 0.8'i kadın. Tarım sektöründe çalışan kadınların % 88,3'ü ücretsiz aile işçisi. Anne ölüm hızı ise % 4.

Şimdi bu utandırıcı durumu yok etmenin koşullarına bakılabilir. Bir yaygın kanı bu sorunların toplumsal ve ekonomik yaklaşımlarla çözüleceğini varsayıyor.

Daha geleneksel ve işe yaramayan bu yaklaşımın dışında asıl önemli çözüm yolu, sorunu demokratik bir açıdan görmek, bir 'eşitlik' sorunu olarak algılamaktır. Açıkçası, çözüm, kadın erkek ayrımcılığını yok etmektir.

Nitekim, "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi" bu konuda oldukça somut bir karar içeriyor: 5. madde "her iki cinsten birisinin üstünlüğü fikrine veya kadının erkeğin kalıplaşmış rollerine dayalı önyargıların, geleneksel ve diğer bütün uygulamaların..." ortadan kaldırılması gerektiğini vurguluyor. Sorun, gerçekten de budur.

Bu tartışmanın çok önemli bir çıkışı ve sonucu olduğu kanısındayım. Bugün geleneksel rollerin değişmesi yalnızca kadın erkek için değil, tüm toplumsal aktörler ve roller için geçerlidir. Siyaset, toplumsal örgütlenme, karar alma süreçleri yeni bir anlayışla bütünleşmektedir. Yeni bir demokrasi tanımı içinde katılım, çoğulculuk ve bunları belirleyen bir eşitlik anlayışı gitgide önem kazanmaktadır.

İkincisi, kadının Türkiye gibi gelişme, gelir, modernleşme farklılıklarının bulunduğu toplumlarda yaşadığı temel sorun, görünen değil görünmeyen sorunlardan oluşur. Türkiye'de de dünyanın birçok yerinde de kadının maruz kaldığı en önemli olumsuzluk şiddettir.

Şiddet, yalnızca dayak, hakaret gibi 'müdellet', açık davranışları içermez; en azından öyle anlaşılmalıdır. Kadın, toplumda, örtülü, gizli bir şiddetle de yüz yüzedir. Okula gidemeyen, bedeni, emeği sömürülen, yönetime katılamayan, dışlanan, ikinci sınıf yurttaş ve insan olarak görülen, bekaret muayenesindeki kadın şiddete maruzdur. Bunların sürmesi ise şiddetin toplumsallaşması, sistemleştirilmesi, kurum haline getirilmesidir.

Bu koşullarda, söylenecek bir tek şey kalıyor geriye: Kadın tartışması, demokrasi, özgürlük ve eşitlik tartışmasıdır. Demokrasi derken katılım ve çoğulculuk, özgürlük derken kadının kendi bilincine, bedenine, haklarına sahip olabilmesi, eşitlik derken geleneksel rollerin değişmesidir söz konusu olan.

Yalnız bir ince ayrıma dikkat etmek gerekir. Soyut düzeyde yapılan demokrasi, özgürlük, eşitlik tartışması kadın sorununu çözmez; hiçbir sorunu çözmez. Ancak kadının somut gerçeğinden kalkılarak yapılan düzenlemeler bu olguları temellendirir ki Türkiye o noktada tıkanmıştır.

Sorunu açacak olan kadınlar ve onların iradesidir, ama erkekler de 'kiskanılan', 'imrenilen' kesim olmanın ayıbı altında ezilmemek için bu gerçekleri iyi bellemelidir!